

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 4 Julii, 1767.

Adelmod.

En wif Man uti Grefskapet Derby i Angeland hade öfwerlefswat slägt och arfwingar, och egde ej nog bekantskap för at wänta sig något särdeles nöge från mänskliga sammanlesnaden. Han egde stora rikedomar; men länge wand wid et sparsamt och inskränkt lefnads sätt, såg han intet huru han genom dem skulle kunna winna någon lyckalighet här i tiden: ingen bögelse hos honom retades til någon: ingen förbindelse tyktes sästa honom wid någon skuldighet. Han ledsnade så högeligen wid sit tilstånd, at han, efter många orolige tankar, råfode i owisshet om det wore wäl eller illa, at öfwergifwa et lif, i hwilket man ej kunde wänta några werkelige eller waraktiga nögen. I sine orolige tankar hade han nästan hunnet til walet af sin död, och det qwal, som oroade hans sinne, mälade sig så tydeligen i hans ansigte, at en fattig man, som, på en alman plats

D d

sag

såg honom ensam ångslig och tankespridd, tog sig den friheten at fråga honom, om han kunde tjena honom, eller om han hade någon tryckande sorg, hwilken, til åfventyrs, kunde lindras? Herr Zly (så war hans namn, och ej okänd af den fattige,) swarade som en rik, hwilken är misnögd med sin lycka. Ach! sade den fattige, hwarföre delar i icke med andre egodelar, som äro er sjelf onyttiga?

Denna förewitelse rörde det innersta af Herr Zlys hjerta. Han fan ånteligen någe uti at tänka, det han kunde lindra andras tryckande omständigheter, och gick, sällskapad af den fattige, hem til sit hus, hwarest han besfalte honom nämna sättet, på hwilket han kunde göra honom lyckelig. Den fattige bekände upriktigt, at han ej hade smak i någon, som endast sökas i öfwerflöd; men at en måttelig summa penningar, som satte honom i stånd at försörja sin lilla famille, wore hela hans önskan.

Han önskade och fick, samt använde gofwan så wäl, at han efter så weckor, hade endast minnet qwar af sit förra elände. Herr Zly såg frukteten af sit arbete, och nåslan lika intagen af det något at hafwa räddat en famille från undergång, och af den årkånsla han beständigt märkte af dem han hulpet, blef nu warse, at et så ange nämt företagande, på et atmärkt sätt, ändrat hans egna tillstånd.

Herr Zlys ögon öpnades mer och mer. Han såg at de olyckelige wore långt flere än de,
hwil

hwilke offenteligen begärade almoser, och at, när en sådan usling kunde möta hans wälgerningar med så mycken årfånsla, han då kunde wänta sig långt mer af hederligare folk, som med uplystare själ förenade lika torkstighet. Han smikrade sig sjelf i detta hoppet, och sökte med flit efter dem, som syntes wärde hans medlidande af andra ordsaker, än blott höfslighet. Han fan flere; ty ännu gifwas uslingar, som äro wärde et bättre öde, och han förenade med sina wälgerningar det ädelmodet, at, på et behageligt sätt, betaga dem han hjälpte alt tillfälle at rodna dåröfwer, at de sägo sit elände uptåkt. Alt således göra wäl, sysslosatte Herr Gly på et så angenämt sätt, at han, långt ifrån at klaga öfwer brist på tidsfördrif, tyckte altid at tiden war honom för kort. En aften då han ensam gick hem, sedan han hela dagen waret sysslosatt med sina ädelmodiga göromål, hörde han twänne Borgare talas wid, hwilke, sedan de inbördes bekänt, at deras saker stodo på ganska swaga fötter, beklagade at de ej woro kände af Herr Gly, om hvars ädelmod ryktet redan begynt tala högt. Med 500 guineer, sade den ene, skulle jag betala min skuld, hwilken nu sätter mig ur stånd at underhålla min handel, och mit arbete, under frihet och lugn, skulle snart återställa mig i det tilstånd, från hwilket mina olyckför hafwa kastat mig. För mig, sade den andre woro 500 guineer altför otillräckelige, och ehuru stora loford man ger Herr Glys goda

goda hjerta; tror jag ej at jag skulle kunna beswefa honom at låna mig 1000 guineer, utom hwilka jag ej kan hjelpas. Herr Zly war redan rörd: gick til dem, och sade: Mine wänner! jag har hört edert åliggande, och känner Herr Zly, om hwilken i egen så hög tanke, samt kunde til åfwen tyrs tjena er hos honom; men han är öfwerhopad af tusende göromål; at jag ej törs försäkra er om at han just nu kan hjelpa er. I medlertid mine Herrar, anser ej honom för den ende i wårt land, som wet at hjelpa nödlidande: jag wil at j emottagen af mig, det som i önsken er af honom, under dessa två ånne wilkor: det första år, at j ej frågen efter hwem jag är; och det andra, at j i morgon, wid densne timme, lemnen mig behörligt witsord och intygande af Presten om ert upförande.

Ehuru detta ansågs i början för narri; fastades likwäl det beslutet at försöka utgången. Bägge Borgarne woro på utsatt tid och ställe dagen därpå, och Herr Zly åfwen så uprigtig som de, i sit löfte, lemnade dem 1500 guineer. Deras glädje blef otrolig. De gafswo honom det begärta intygandet: hwilket altså blef den enda säkerheten för Zly; ty han smög sig straxt undan för at ej blifwa fånd. Man wet ej så noga antingen det war Zlys tanka at skänka, eller at låna dem dessa penningar: men desse två emottogo guineerne såsom et lån, och när de wille lemna förskrifningarna ifrån sig, saknade de sin wålgörare, som skulle emottaga dem.

dem. De fattade bägge et beslut, äfwen så besynnerligt som den ädelmodige hjelparens: de upslogo på torget i Derby et papper uti hwilket woro teknade alle omständigheterna af deras händelse, jämte en försäkran, uti hwilken de, inför det almänna, förbundo sig at återställa den summan, som de ärkände at de hade emottaget, och at ännu mer wisa sin redelighet; utafäste de sig, at, efter utsatt tid, lemna pengarne i Magistratens händer, med fullmagt at gifwa dem ät upwisaren af Prestens intygande om deras förhållande. Knappt hade et så ädelt upförande förordsfakat almån förundran, förr än man, andre dagen, såg et annat papper, på samma ställe upslaget: detta war ifrån den ofände wälgörarens hand: han betygade at han intagen af något at så wäl hafwa använt sine penningar, ingen ting widare ästundade tillbaka än twänne hjertan, som hyste så stor ärkänsla: tog i denna saken det almänna til witne, och at til intet göra all rätt at återfordra guineerne; intygade han, at han samma dag hade sändt Prestens intygande och witnessbörd til Magistraten.

Det skedde icke straxt at man genombröt det förhängslet, bakom hwilket Herr Gly låg fördold, och denna hans ädelmodiga gerning, hade, til äfwentyrs, alltid blifwet för det almänna en hemlighet om ej en hans betjänt, wid et tilfälle, råkat at säga, det han hade, samma tid som denna händelse tildrog sig, på befalning, lemnat sin Herre de ofwannämnda summor.

Min Läsare! Och om jag i denna berättelsen sått sätta Götheborg i stället för Derby, och nämna någon af wåre Inwånare, då jag nämt den ädelmodige Engelsmannen! Jag gillar ingalunda den känslolöshet, ledsnad och oro, som i början af berättelsen mindre hedrar Herr Zly; men huru wäl rättar han icke et förhastat felsteg, och huru ömt hjerta har han icke, när det röres på rätta stället! I min tanke pryder Herr Zly sin nation mer än 10 blodstänkte och lagrade Hjeltar, och hans åra är så mycket större, som ryttet gjordt honom odödlig, emot hans wilja. Att hjälpa nödlidande är berömswärdt; men aldrig smakar wälgöraren den rätta wällusten häraf; om han ej emman wet af det.

Uti en tid, då känslolöshet råder om hjertat: då medborgare äro i skyldskap med hwarandre på samma sätt som ulfwen med säret: när den rike hjälper den fattige blott för at utmångla honom; då ansörer jag berättelsen om Zly; men fruktar at hon lär anses för en saga.

Stads Nyheter.

Götheborgska Wexel-Priset.

Onsdagen, den 1 Julii.

London	-	68 $\frac{1}{2}$	-	-	Dal. R:mt.
Amsterdam	-	62 $\frac{1}{2}$	-	-	M: f R:mt.
Hamburg	-	62	-	-	M: f R:mt.

Kongl. Engelska Envoyen wid Ryska Kejsersliga Hofwet, Riddaren af Hwita Orn, Sir George Macartney, ankom hit den 27 Junii, och afgick härifrån således til England den 3 Julii.

Kund.

Rundgörelser.

Framkommer til Catechismi Förhör: Måndagen Wallgatans Note. Tisdagen Kongsgeians Note. Onsdagen Kyrkogatans Note. Torsdagen Drottningegatans Note.

I morgon, eller den 5 Julii kommer Bibliothecarien Herr Mag. Brag at på Wederbörandes begäran börja predikningarna wid Götheborgs Surbrun, utan för Carlsvort, då ock Brunsdrifningen börjas. Och får man tillika fågna Ullmånheten därmed, at Surbruns-watnet återwunnet sin förra styrka, och at den forna mineral-ådern är igensunnen; så at man kan wänta den förmån och nytta af detta watnet, för hwilken det förut waret berömt.

Det uti de sista Nyheter utsatte Lotteri, på Swenska Manufactur-waror, som skulle dragas den 30 sistledne, Kom, i hånseende til aldeles inge Lotteriegares närwaro, emot förmodan at blifwa uppskudet til den 7 dennes, eller nästkommande Tisdag, floctan på slaget 3 efter middagen, då det på Beursen offenteligen Kommer at dragas; imedlertid anmodas samskelige Lott-egare sig därstädes då insinna, och bivrifsta hellswa dragningen, til undwikande af misstänka. Annu kunna Lotter, jämte Planen, åfwen som tilförene, på wanliga ställen, så wäl som wid hellswa dragningen, bekommas.

Den 13 dennes kl. 9 om morgonen, Kommer, uti Fru Schiermans hus på gamla hwarfvet, följande lösdron at til den mestbjudande, genom

nom offentlig auctiön försäljas, nämligen jöw-
veler, guld, silfwer, porcellain, laquerade och
andra meubler, en öfwertåkt wagn, en chaise,
sadel med tilbehör, selar, åtskillige Mans gång-
kläder, gammalt togwerke och fiske-redskap,
samt en mjölke=ko med mera.

Uti Herr Major Bers hus, gent emot järn-
wägen, kunna twänne spanmåls windar, och
en källare nu genast bekommas, emot lindrig
hyra; hwarom närmare underrättelse står at
ärhållas hos den som bor en trappa up i huset.

Hos Herr Hans Jacob Beckman finnes ny-
ligen inkommet Engelskt smör uti större och min-
dre fastager, pommerancer och något litet citro-
ner, jämte Selker= och Spa=watten ic.

Andteligen får jag förkunna, at det Tal,
som Gymnasisten Jacob Halbmeyer här uti
Kongl. Gymnasio, på bunden Swenska, höll,
utkommer nästkommande Tisdag från Kangi-
ska Boktryckeriet, och där säljas för 16 öre 6:mt
exemplaret. Jag har tillförene nämt, at äm-
net war det dyra Åsterlösnings=verket. Om det
almånna bifall som hedrade Nuctorn, och fleres
ytrade åstundan at få läsa hwad de med nöge
hördt, har befordrat detta lilla Tal til Trycket;
så har man säker anledning at hoppas så myc-
ket större afgang med exemplaren, som Gy-
mnasisten Halbmeyer på en gång är medellös
och resefärdig til Academien. Et så hederligt
sätt at förtjena sig nödigt understöd, kan ju ej
annat än falla wältänkte Medborgare i ögonen.

